

STUDIA NAUK TEOLOGICZNYCH
TOM 3 – 2008

KS. JAN PERSZON

WYDZIAŁ TEOLOGICZNY
UNIwersytetu MIKOŁAJA KOPERNIKA W TORUNIU

Myśl o utworzeniu Wydziału Teologicznego w Toruniu zrodziła się z początkiem istnienia Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. W aktach Uczelni znajduje się list ks. prof. Antoniego Pawłowskiego, profesora Uniwersytetu Stefana Batorego, późniejszego Biskupa Włocławskiego, skierowany do pierwszego Rektora UMK prof. Ludwika Kolankowskiego, w sprawie starań o powołanie w Toruniu od początku istnienia Uniwersytetu również Wydziału Teologicznego.

Wydział Teologiczny UMK powołano w momencie, gdy sytuacja i nastroje polityczne zdecydowanie zmieniły się w kierunku akceptacji bardziej uniwersalnej wizji uczelni. Po roku 1989 stało się możliwe otwarcie wyższych uczelni państwowych na myśl i poszukiwania naukowe inspirowane dziedzictwem chrześcijańskim. Z dniem 1 października 1996 r. w Instytucie Pedagogiki UMK utworzono specjalizację w zakresie pedagogiki chrześcijańskiej, a po roku w tymże Instytucie Zakład Edukacji Chrześcijańskiej. Kierownikiem specjalizacji i Zakładu został ks. prof. dr hab. Jerzy Bagrowicz, profesor katechetyki i pedagogiki w Wyższym Seminarium Duchownym we Włocławku, późniejszy organizator i pierwszy dziekan Wydziału Teologicznego UMK. Decyzja ta była ważnym elementem otwierania się społeczności Uczelni na obecność Kościoła w dyskusjach i poszukiwaniach naukowych inspirowanych duchem chrześcijańskim oraz w dużej mierze stanowiła inicjatywę przygotowawczą i poprzedzającą powstanie Wydziału Teologicznego .

I. NAJNOWSZE DZIEJE WYDZIAŁU

Wydział Teologiczny istnieje w strukturach Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu od 1 października 2001 r. Został utworzony od podstaw, nie zaś w wyniku przekształceń wewnątrzuniwersyteckich. Mógł on jednakże powstać przede wszystkim w oparciu o istniejące już i działające środowiska teologiczne. Zbudowano go głównie na bazie teologicznych środowisk dwóch Wyższych Seminarium Duchownych: Toruńskiego i Włocławskiego. Jak już wyżej zostało wspomniane, organizatorem i pierwszym dziekanem Wydziału był ks. prof. dr hab. Jerzy Ba-

growicz. W latach 2005–2008 dziekanem Wydziału został ks. dr hab. Jan Perszon, prof. UMK wybrany także na kolejną kadencję 2008–2012.

Wydział prowadzi działalność naukowo-dydaktyczną na poziomie studiów stacjonarnych jednolitych magisterskich i studiów podyplomowych. Obecnie na Wydziale prowadzone są magisterskie studia z teologii w czterech specjalnościach: kapłańskiej, katechetyczno-pastoralnej, pracy socjalnej „Caritas” i nauki o Rodzinie. Po zakończeniu studiów magisterskich absolwenci mogą ubiegać się o przyjęcie na prowadzone przez Wydział dwuletnie Podyplomowe Studium Teologii kończące się tzw. licencjatem rzymskim i roczny kurs ad lauream (kurs doktorancki).

Wydział Teologiczny wdrożył całkowicie Europejski System Transferu Punktów (ECTS). Dziekanat korzysta w sposób pełny z uniwersyteckiego systemu obsługi studentów (USOS). Od momentu powstania Wydziału stopniowo zwiększa on kadrę pracowniczą, wzbogaca bazę pomocy naukowych i dydaktycznych, systematycznie organizuje konferencje i sympozja naukowe, rozwijając w ten sposób współpracę międzywydziałową i międzyuczelnianą. Ponadto Wydział posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora nauk teologicznych.

Na podstawie kontroli przeprowadzonej przez Państwową Komisję Akredytacyjną Wydział Teologiczny posiada akredytację do roku 2010. Na rozwój i stabilizację pracy Wydziału w sposób wydatny pozytywnie wpłynęło oddanie w 2008 r. nowej siedziby Wydziału, przy ul. Gagarina 37. Przeniesienie Wydziału Teologicznego z ul. Mickiewicza 121 do przestronnego budynku pozwoliło na skoncentrowanie zajęć dydaktycznych zasadniczo w jednym miejscu. Dopiero tutaj mogła realnie zacząć funkcjonować Biblioteka Wydziałowa, która służy w sposób wydajny zarówno studentom, jak i pracownikom Wydziału. Wszystkie zbiory biblioteczne (ponad 10 tys. woluminów) są skatalogowane systemem tradycyjnym i elektronicznym (system Horizon). Nowe nabytki są katalogowane na bieżąco. Biblioteka prenumeruje ok. 100 tytułów czasopism krajowych i zagranicznych z dziedziny teologii, filozofii, historii, nauk społecznych oraz prawa kanonicznego.

W ostatnim czasie do najważniejszych zmian w strukturze organizacyjnej należy przekształcenie Zakładu Egzegezy i Teologii Biblijnej w Katedrę Bibliistyki (obejmującą dwa zakłady: Egzegezy i Teologii Starego Testamentu oraz Egzegezy i Teologii Nowego Testamentu), utworzenie Międzyzakładowej Pracowni „Droga św. Jakuba”.

Ogromnym osiągnięciem Wydziału jest Baza Artykułów Bibliistyki Polskiej Online (biblistyka.umk.pl). Jest to największa baza tekstów biblistycznych w polskim Internecie. Projekt w całości jest finansowany przez Uniwersytet Mikołaja Kopernika a realizowany przez Wydział Teologiczny UMK.

Na Wydziale Teologicznym UMK aktywnie działają następujące koła zainteresowań: naukowe – Koło Młodych Teologów, Koło Naukowe Filozofii Chrześcijańskiej, religijne – Duszpasterstwo Akademickie, artystyczne – Chór „Tibi Domine”, Koło Teatralne i zespół muzyczny.

II. KIERUNKI STUDIÓW

Wydział Teologiczny UMK prowadzi stacjonarne jednolite studia magisterskie oraz studia podyplomowe. Osobom świeckim Wydział Teologiczny UMK oferuje jednolite studia magisterskie (5 lat) na kierunku „teologia” w ramach trzech specjalności: katechetyczno-pastoralnej, pracy socjalnej „Caritas” i nauki o rodzinie.

Alumni przygotowujący się do kapłaństwa w Wyższych Seminariach Duchownych w Toruniu i we Włocławku odbywają sześciolletnie studia magisterskie na kierunku „teologia” w ramach specjalności kapłańskiej. Od roku akademickiego 2006/2007 do Wydziału Teologicznego zostają włączani cyklicznie alumni Wyższego Seminarium Duchownego w Pelplinie.

Wydział Teologiczny prowadzi dwuletnie Podyplomowe Studium Teologii kończące się tzw. licencjatem rzymskim (kurs ad licentiam) i roczny kurs ad lauream (kurs doktorancki). W roku akademickim 2007/2008 zostały utworzone na Wydziale nowe kierunki studiów podyplomowych: Podyplomowe Studia Administracji i Sądownictwa Kościelnego oraz Podyplomowe Studia Turystyki Krajów Biblijnych.

Obecnie, na Wydziale studiuje łącznie 480 studentów (w tym 75 osób w Podyplomowym Studium Teologii).

W latach 2005–2008 przeprowadzono 8 przewodów doktorskich, dwóch pracowników przeprowadziło przewody habilitacyjne (KUL w Lublinie, UKSW w Warszawie), dwóch pracowników otrzymało tytuł profesora belwederskiego. Niektórzy pracownicy Wydziału za swoją działalność naukowo-dydaktyczną otrzymali ważne odznaczenia państwowe oraz resortowe.

III. STRUKTURA WYDZIAŁU

Od dnia 1 września 2008 r. Rada Wydziału Teologicznego UMK liczy 30 członków. Posiedzeniom Rady Wydziału przewodniczy dziekan Wydziału ks. dr hab. Jan Perszon, prof. UMK. Prodziekanami na kadencję 2008–2012 zostali wybrani: ks. dr hab. Dariusz Kotecki (prodziekan ds. dydaktyki) i ks. dr Zbigniew Zarembski (prodziekan ds. nauki). Wielkim Kanclerzem Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu jest ks. bp dr Andrzej Suski (Biskup Toruński).

Wydział Teologiczny UMK posiada obecnie 1 katedrę oraz 11 zakładów naukowych zatrudniających 42 etatowych pracowników naukowo-dydaktycznych:

KATEDRA BIBLISTYKI

- Zakład Egzegezy i Teologii Starego Testamentu

- Zakład Egzegezy i Teologii Starego Testamentu
- Zakład Egzegezy i Teologii Nowego Testamentu

ZAKŁADY

- Zakład Teologii Dogmatycznej i Ekumenizmu
- Zakład Teologii Moralnej i Katolickiej Nauki Społecznej
- Zakład Teologii Fundamentalnej i Religiologii
- Zakład Teologii Duchowości
- Zakład Teologii Liturgii
- Zakład Katechetyki i Pedagogiki Religii
- Zakład Historii Kościoła – starożytnej i średniowiecznej
- Zakład Historii Kościoła – nowożytnej
- Zakład Patrologii i Antyku Chrześcijańskiego
- Zakład Prawa Kanonicznego
- Zakład Filozofii Chrześcijańskiej

IV. GARŚĆ DANYCH LICZBOWYCH

Rozmiary Wydziału i jego osiągnięcia przedstawiają następujące dane statystyczne za rok akademicki 2007/2008:

Na Wydziale było zatrudnionych 6 osób z tytułem naukowym profesora, 11 osób ze stopniem naukowym doktora habilitowanego (w tym 7 profesorów UMK), 23 osoby ze stopniem naukowym doktora. Liczba studentów studiów stacjonarnych jednolitych magisterskich na kierunku „teologia” wynosiła: 206 kleryków (semestr zimowy), 187 kleryków (semestr letni), 272 studentów świeckich (semestr zimowy), 238 studentów świeckich (semestr letni). Liczba słuchaczy Podyplomowego Studium Teologii wynosiła 90 osób w semestrze zimowym i 88 osób w semestrze letnim. Cykl podstawowy ad licentiam ukończyło 35 osób, kurs ad lauream ukończyło 17 osób. Tytuł zawodowy magistra teologii w czerwcu 2008 r. uzyskało 56 osób.

V. WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

Wydział Teologiczny UMK rozwija współpracę z zagranicą. Współpraca międzywydziałowa i międzyuczelniana polega m.in. na udziale pracowników naukowych Wydziału w konferencjach i sympozjach naukowych za granicą w charakterze prelegentów oraz na zapraszaniu zagranicznych gości z innych Wydziałów do udziału w naszych konferencjach. Przykładem takiej zagranicznej współpracy było przygotowanie wraz z Wydziałem Nauk Pedagogicznych

UMK w dniach 10–11 października 2007 r. międzynarodowego kolokwium ekumenicznego w ramach wspólnego trójstronnego projektu badawczego Wyzwania i problemy współczesnej pedagogiki religii, prowadzonego przez Instytut Pedagogiki UMK, Wydział Teologiczny UMK oraz Instytut Teologii Ewangelicznej i Pedagogiki Religii Uniwersytetu Karola Osieckiego w Oldenburgu (Niemcy). Innym przykładem dobrej i rozwijającej się współpracy międzynarodowej było zorganizowanie międzynarodowej konferencji naukowej przy współpracy z Wydziałem Teologii Uniwersytetu Navarra w Pamplonie (Hiszpania). Sympozjum poświęcone było tematyce Kościół rodzi się na modlitwie i miało miejsce na Wydziale Teologicznym UMK w dniu 5 czerwca 2008 r. Wydział Teologiczny kontynuuje współpracę z katolickim Wydziałem Teologicznym Uniwersytetu w Würzburgu w ramach europejskiego programu Socrates – Erasmus. Duże nadzieje łączy z zawartą w 2006 r. umową o współpracy z Uniwersytetem Witolda Wielkiego w Kownie (Litwa). Zaowocuje ona zapewne w niedalekiej przyszłości dobrymi kontaktami między kadrą dydaktyczną oraz wymianą studentów. W 2007 r. pracownicy Wydziału Teologicznego UMK publikowali wyniki swoich badań naukowych w wydawnictwach Uniwersytetu Navarra w Pamplonie oraz Uniwersytetu Witolda Wielkiego w Kownie. W roku 2007 Wydział Teologiczny UMK nawiązał współpracę i podpisał umowę o wzajemnej współpracy naukowo-badawczej z Wydziałem Teologicznym Uniwersytetu Navarra w Pamplonie (Hiszpania). Pierwsze efekty tej współpracy były widoczne w uczestnictwie pracowników tamtejszego Wydziału w sympozjach i konferencjach organizowanych przez Wydział Teologiczny UMK, a także pobycie naszych studentów w Pamplonie w ramach programu Sokrates – Erasmus.

Czasopismem naukowym Wydziału jest półrocznik „Teologia i Człowiek” oraz serie wydawnicze. Publikacje naukowe pracowników Wydziału ukazują się w następujących seriach wydawniczych: *Euntes Docete*, *Scripta Theologica Thorunensia*, *Biblia et Patristica Thorunensia*, *Series Biblica Paulina*. Ponadto przy współpracy z Wydziałem Nauk Pedagogicznych UMK wydawany jest półrocznik „Paedagogia Chrystiana”. Pracownicy Wydziału publikują rozprawy naukowe w polskojęzycznych periodykach filozoficzno-teologicznych, przygotowują monografie i podręczniki akademickie, aktywnie uczestniczą w różnych ogólnopolskich konferencjach oraz stałych gremiach naukowych.

Department of Theology of the University
of Nicolas Copernicus in Torun

Summary

The Department was established at the University of Nicolas Copernicus on October 1st, 2001. Its faculty members were recruited from among the theo-

gians working in two diocesan Seminaries – in Torun and in Włocławek. The first dean was prof. dr hab. George Bagrowicz. His successor, prof. dr hab. John Perszon was elected in 2005, to be then reelected in 2008. Currently, the Department comprises forty two full-time faculty members who specialize in various theological disciplines. There are 480 students.

The Department offers graduate degrees, i.e., master's and doctoral degrees. Students can choose from among four different specializations: priestly, pastoral-catechetical, "Caritas" social work and studies on the family. The programs operate with the Polish grading system as the formal grading, but students are also graded according to the ECTS grading scale.

One of the highest priorities of the Department has always been promoting international cooperation with other centers of theological studies. Among them, especially three are to be mentioned: The School of Theology of the University of Navarra (Spain), Katolisch-Theologische Fakultät of the University of Würzburg (Germany), The Department of Theology of the Vytautas Magnus University (Lithuania). Conferences attended by foreign theologians have been organized in Torun and our faculty members actively participated in conferences organized abroad.

The main academic periodical of the Department is "Teologia i Człowiek" ("Theology and Man"). There are also four theological series where members of the Faculty publish their papers: *Euntes Docete*, *Scripta Theologica Thorunensia*, *Biblia et Patristica Thorunensia* and *Series Biblica Paulina*. In cooperation with the Department of Pedagogy another semi-annual journal "Paedagogia Christiana".

Among the most recent academic projects created by the Department of Theology is an online collection of biblical articles (www.biblistyka.umk.pl). It is an indispensable means for research for all Polish theologians. The project is entirely sponsored by the University of Nicolas Copernicus.

Słowa kluczowe: Wydział Teologiczny, studia teologiczne

Key words: Department of Theology, theological studies